

## ÇAĞA YERLEŞMEK: TEMELLİ NUMUNE KÖYÜ

### **“İdeal Cumhuriyet Köyleri”nin dikkat çekici örneklerinden biri olan Samutlu (Temelli) Numune Köyü, Sanal Mimarlık Müzesi’nde.**

Cumhuriyet’in geliştirdiği “yerleşim”, o günkü adıyla “iskan” politikası, 1923-25 yıllarında demiryolu ve karayolu ile ulaşılmaya yatkın, tarım arazilerinden, akarsulardan ve doğal kaynaklardan yararlanabilen köyler kurmayı ve varolan köyleri eklerle geliştirmeyi hedeflemiş ve gerçekleştirmişti. Mübadele döneminde kurulan “Numune Köyler”, genellikle ızgara plana sahipti ve toplam konut birimi sayısının 50 olduğu bu köylerde, hane sayısı yoluyla nüfus, yönetim birimi büyüklüğü (muhtarlık) ve evlerin inşa düzeni kontrol ediliyordu. Bulgar mübadilleri için 1 Temmuz 1931 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla inşa edilen “Samutlu (Temelli) Numune Köyü” ise, Trakya’da Bulgar göçmenleri için General Kazım Dirik’in 1940’lı yıllarda tasarladığı söylenen ve çok sayıda örneğinin uygulandığı bilinen daire planlı “İdeal Cumhuriyet Köyü”nün küçük bir kopyası görünümünde, dikkat çekici bir “ilk” ön-örnektir.

Ali Cengizkan ve Didem Kılıçkırın yürütücülüğünde, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü yüksek lisans stüdyolarından Arch 713 kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın temel alındığı sergide “Temelli Örnek Köyü” yerleşiminin ve barınma birimlerinin gelişimi sosyo-kültürel, mimari ve tarihsel boyutlarıyla incelenmektedir. Ankara’ya 50 km uzaklıkta bulunan ve son zamanlarda hızla metropol ilçe konumuna gelen Temelli kasabasında yapılan kapsamlı alan araştırması ve sözlü tarih çalışmalarının ortaya çıkardığı dinamizm, ilçede bir yerel müze kurulması çabalarını da gündeme getirmiştir.

Çağa Yerleşmek: Temelli Numune Köyü, 15 Ekim 2007’den itibaren Sanal Mimarlık Müzesi’nde.

